

OPERAČNÍ UMĚNÍ A TAKTIKA

PLÁNOVÁNÍ ÚTOČNÉ OPERACE ARMÁDY

Div. gen. Jaroslav Ťokan

Tato práce je pokračováním článku „Velení v útočné operaci armády“, který byl uveřejněn ve Vojenské mysli, čís. 1/1952. Plánování patří plným právem do činnosti vyjádřené pod pojmem velení. Napláňovat jakoukoli operaci nebo boj bude vždy jednou z důležitých funkcí velitele a jeho štábu.

Úvod

Soudobá obrana, využívající mohutnosti nejnovějších palebných prostředků a vhodné úpravy terénu, je schopna opotřebovat a vyčerpat síly útočníka. Učlenění obrany do značné hloubky, její vysoká schopnost manévru podél fronty i z hloubky a její aktivnost jí dává možnost nejen způsobit útočníkovi ztráty, ale přivést útočnou akci i ke zhroucení.

Proto se soudobá útočná operace, jejíž hlavním úkolem je zničit bránícího se nepřítele, vede masovými armádami. Jedině soustředěné údery mocných sil za drtivé převahy bojové techniky, vedené současně na rozsáhlých prostorech, mohou rozložit odolnost obrany, obklíčit a zničit velké síly nepřítele.

Je samozřejmé, že organizace a vedení takové útočné operace musí být pečlivě připraveno a podrobně plánováno. V plánu útočné operace musí být přesně stanoveni základní činitelé plánování, jako je čas, prostor a použití sil i materiálních prostředků.

Zkušenosti z Velké vlastenecké války ukazují, že operace Sovětské armády možno považovat za vzor, jak plánovat a provádět soudobou útočnou operaci většího měřítka.

Ukázkou plánování útočné operace vedené k dosažení operačního cíle je činnost 11. gardové armády západní fronty v orelské operaci v červnu 1943.

Po nezdařené útočné operaci Němců u Kurska bylo přikročeno k likvidaci německého výběžku v prostoru Orel. Podle plánu hlavního velitelství měla vojska levého křídla západní fronty útočit mezi řekami Resseta a Vitebet a v průběhu operace obrátit hlavní síly 11. gardové armády ve směru na Bolchov.

Podle rozhodnutí velitele západní fronty dostala 11. gardová armáda za úkol prolomit obranu nepřítele, rozbít síly, které byly proti ní, a rozvíjet úspěch na Bolchov, v součinnosti s 61. armádou obklíčit a zničit uskupení Němců.

K dosažení stanoveného cíle rozděloval plán velitele 11. gardové armády operaci na dvě období:

- přípravné období: stanovilo provedení příprav východiště útoku, přeskupení sil a soustředění sil i prostředků, vedení průzkumu;
- první období operace: obsahovalo průlom nepřátelské obrany, ovládnutí výhodné čáry k nasazení tankových sborů k rozvinutí úspěchu do hloubky;
- druhé období operace: předvíдало krytí pravého boku ve směru západním a nasazení hlavních sil armády ve směru jihovýchodním na Bolchov k obklíčení nepřátelské skupiny v součinnosti s jednotkami 61. armády.

Toto plánování mělo úspěch a bolchovská skupina Němců byla rozbita.

Vycházejí ze zkušeností Sovětské armády chci v tomto pojednání zdůraznit důležitost

plánování armádní útočné operace. Zároveň chci poukázat na metody plánování, jaký obsah a formu může mít takový plán, se zvláštním zřetelem na otázky vševojskové.

Abý potřeba takového plánování snáze vynikla, je účelné krátce si osvětlit úkoly, které plní vševojsková armáda v útočné operaci.

I. Úkoly armády v útočné operaci se zřetelem na plánování

Hlavním úkolem ozbrojených sil na bojišti je zničit nepřítele. Toho lze dosáhnout jen rozhodnou ofensivou, rychlým pronikáním vpřed zakončeným obklíčením nebo nepřetržitým pronásledováním nepřátelských sil. Cílem útočné operace bývá zpravidla zničení určitého velkého uskupení nepřítele. Někdy bývá cílem útočné operace dobytí důležitého politického, po případě hospodářského střediska nebo určitého prostoru, který má operační nebo strategický význam.

Úkoly takového vyššího měřítka mohou podle sovětských zkušeností plnit zpravidla jen velká operační uskupení, jako je fronta nebo skupina front.

Abý bylo dosaženo stanoveného cíle, musí být operace naplánována a provedena současným útokem několika armád, jejichž činnost je sladěna časově, prostorově i v silách a prostředcích. Velitel fronty plánuje a organizuje operační součinnost svých armád, veden jediným zámyslem, jak splnit daný úkol. Při takovém uspořádání je činnost každé z útočících armád podstatnou součástí celkového plánu operace fronty.

Při organizování součinnosti mezi sousedy je nutno vždy armádě určit, kdo, s kým a za jakým cílem spolupracuje. Na př. při průlomu bude armáda spolupracovat se sousední armádou vpravo, která bude zajišťovat pravé křídlo naší armády. V hloubce pak bude armáda na př. provádět operační součinnost s levým sousedem, aby bylo obklíčeno určité nepřátelské uskupení.

Frontová útočná operace může mít podle konkrétních podmínek situace zaplánovány postupně rozličné úkoly a postupné cíle jednotlivých armádních operací. Proto cíl každé armádní operace musí být chápán výhradně v rámci konkrétní frontové operace a nikoli odloučeně od ní.

Velitel fronty určuje ve smyslu svého celkového plánu každé armádě bližší, další i konečný úkol operace. Přitom zpravidla určí směr hlavního úderu armády a úkol vymezí přesnými časovými i prostorovými údaji. Při tom je zvlášť zdůrazňována součinnost mezi jednotlivými armádami.

Cíle stanovené armádě za útoku se obvykle nedá dosáhnout jedním úderem, úsilím na jednom operačním směru a v jedné operační sestavě. Naopak, soudobá útočná operace armády vedená do značné hloubky proti hluboce členěnému obránci znamená značně složitý a delší dobu trvající proces. Vyžaduje to proto plánovaného sladění veškeré bojové činnosti vojsk armády na celou dobu operace.

Nejdůležitějším znakem soudobé útočné operace k dosažení daného úkolu je zásada, že se nepřítel ničí po částech. Plánování operace, má-li být úspěšné, musí být organizováno tak, aby nepřátelské síly byly rozděleny na několik částí, bez možnosti vzájemně si vypo-moci.

Konkrétně vyjádřeno to znamená, že armáda vyvine úsilí k tomu, aby byla nejdříve zničena vojska v taktické hloubce obrany. Současně má být zabráněno zásahu blízkých operačních záloh, jmenovitě rychlých jednotek, ve prospěch jednotek prvního sledu.

Další činnost armády musí být vedena k tomu, aby bylo neodkladně přikročeno k ničení blízkých operačních záloh a bráněno přísunu vzdálenějších operačních záloh nepřítele, které jsou přisunovány na ohrožené místo z hloubky.

K dovršení operace bude dále potřeba rozbít nově přicházející zálohy nepřítele, přivést hlavní síly armády do hloubky nepřátelského prostoru a ovládnout konečný cíl.

Při plnění všeobecného operačního cíle musí tedy armáda plnit řadu postupných operačních úkolů, jako

- zničení sil nepřítele v taktické hloubce jako bližší operační úkol armády;
- rozbití blízkých i hlubokých operačních záloh, které nepřítel nasazuje do protiúderu, jako další operační úkol;
- konečně ovládnutí určitého prostoru, který fronta potřebuje k dalšímu vedení operace nebo který má politický, hospodářský, po případě operační význam.

Posloupnost plnění uvedených úkolů je vyjádřena jen schematicky. Bude vždy záviset na konkrétní situaci, která si vyžádá svého zvláštního řešení.

Je třeba poznamenat, že jedině úspěšné provedení prvního úkolu dává armádě možnost manévru do hloubky a tím předpoklad pro splnění úkolů dalších, tak aby byl nepřítel najisto obklíčen a zničen.

Plnění druhého a případně dalšího úkolu si zpravidla vyžádá organisování nového manévru, a proto i nutného přeskupení sil i prostředků. Průběh útočné operace přivádí armádu do různých situací, které si vyžadují zásahu armádní rychlé skupiny nebo druhého sledu armády. Nicméně velení armády se musí stále snažit, aby po provedení průlomu byly zničeny síly v taktické hloubce obrany a aby bylo rozhodně zabráněno sloučení zbytků taktického sledu se zálohami přicházejícími z hloubky. Nepříteli nesmí být dána možnost stmelit rozrušenou obranu a organisovat nový odpor.

Bližší, ale zejména další úkoly bude armáda plnit obvykle za těsné součinnosti se sousedními armádami.

Vedoucí zásadou soudobé útočné operace je zničení nepřátelských sil. Ovládnutí terénu (prostoru) je jen jedním z prostředků k dosažení hlavního cíle.

Je přirozené, že řádná organisace takové útočné operace, zejména její materiální vybavení, vyžaduje určitého času na přípravu. Bez náležité přípravy nelze daný úkol úspěšně splnit. Proto předchází před každou útočnou operací příprava. Její délka bude záviset na tom, jak jsou naše síly a prostředky, zejména materiální, pohotovы plnit útočný úkol.

Při uvážení uvedených okolností dojdeme k závěru, že útočná operace armády zahrnuje řadu důležitých, po sobě jdoucích úkolů, které musí být bezpodmínečně navzájem sladěny a upraveny.

Bez pečlivé ústředně řízené organisace nebylo by možno provést tak složitý proces, jakým je soudobá útočná operace.

Zkušenosti učí, že jedině správné a předvídaté plánování je základní podmínkou úspěšného provedení operace.

Plán útočné operace armády zvyšuje taktické i operační předvídaní a má rozhodující význam pro organisaci operace na celou hloubku.

II. Podmínky pro plánování útočné operace armády

1. Podstatným znakem plánování útočné operace armády je vlastní iniciativnost v bojové činnosti, na rozdíl od plánování obranné operace, kdy jsme při plánování nuceni alespoň z počátku přizpůsobit svou činnost nepříteli a připravit si řadu variant vyvolaných právě možnostmi nepřítele. Plánujeme-li však útočnou operaci, máme zpravidla převahu prostředků, která nám dává možnost vytvořit si předpoklady úspěchu. Tato okolnost skýtá výhodu svobodné volby použití našich sil a prostředků, jakož i volbu směru i času k vedení hlavního úderu.

I když na nás mají vliv podmínky a zvláštnosti situace, přece jen iniciativa je v rukou útočníka. Záleží na vhodném plánování, aby nám tato iniciativa zůstala po celou dobu operace uchována. Zvláštní varianty se při plánování útočné operace, zejména co se týče počátečního průlomu, nevyskytují. Jen v hloubce nepřátelské obrany je třeba se připravit na různé možnosti nepřátelských odvetných opatření. V tom smyslu je třeba předvídat i úkoly druhého sledu armády, zejména jeho rychlých prvků.

Při vedení operace samé je potřeba, aby velitel armády a jeho štáb předvíдали události a plánovali chod operace alespoň jeden den předem.

2. Rozmach útočné operace armády.

Podle zkušeností z Velké vlastenecké války, lze počítat s určitými normami výkonů útočících vojsk, které mohou být vodítkem pro plánování. Jde zejména o hloubku, trvání a tempo operace.

a) Hloubka útočné operace armády je závislá na učenění vojsk nepřátelské obrany do hloubky. Tato hloubka může činit 70 až 150 km a vyžaduje ovládnutí taktického, operačního a týlového pásma obrany.

Taktické pásmo obrany zahrnuje v sobě hlavní síly nepřítele a je obsazováno armádními sbory prvního sledu. Jeho hloubka bývá 15 až 20 km. Rozbití tohoto pásma je předpokladem pro rozvinutí dalšího úspěchu.

Operační pásmo obrany obsahuje prostor blízké operační hloubky na vzdálenost 30 až 50 km od předního okraje druhého obranného pásma (t. j. od čáry sborových záloh). Toto pásmo v sobě zahrnuje druhý sled armády, armádní zálohy uskupené v prostoru armádního (týlového) pásma obrany. V operačním pásmu jsou kromě toho rozmístěna předsunutá letiště, některé týlové jednotky, předsunuté sklady, vykládací stanice, orgány velení a různé druhy pomocných vojsk, určených k zvýšení operační odolnosti nepřátelské obrany.

Týlové pásmo obsahuje úsek železničního přísunu od zásobovacích stanic armádní zásobovací základny až po hlavní železniční stanice fronty. Jsou v něm rozloženy frontové zálohy, hlavní letiště a je základnou všech vojsk obrany fronty. Jeho hloubka bývá 50 až 70 km za operačním pásmem.

Tím celková hloubka operačního učenění vojsk může dosáhnout 100 až 150 km.

Nejdůležitější složkou nepřátelské obrany jako celku je uskupení jeho taktické sestavy a blízkých operačních záloh. Jestliže se armádě podařilo hlavními silami při počátečním úderu proniknout do hloubky 50 až 70 km, ztrácí nepřátelská obrana svou operační odolnost. Tím získává armáda výhodné podmínky pro volnost manévru do nepřátelského týlu a dosažení konečného cíle operace.

Co se týče útočného pásma, zkušenosti ukázaly, že vševojsková armáda, přiměřeně zesílená bojovou technikou, může útočit v pásmu 25 až 40 km širokém. Přitom je způsobilá prolomit rozvinutou obranu nepřítele v pásmu 10 až 15 km širokém a překonat každý odpor nepřítele.

b) Trvání operace. Doba, kterou potřebuje armáda od vyrazení útoku k dosažení konečného cíle, znamená dobu trvání operace. Závisí na hloubce cíle (úkolu) a tempu útoku. Podle zkušeností z Velké vlastenecké války může armádní útočná operace trvat 7 až 10 dní nepřetržitého boje. Délku operace určuje velitel fronty, po případě hlavní velitel, je-li mu armáda přímo podřízena.

Při plánování útočné operace se používá názvu první, druhý, třetí nebo další den operace. Někdy to bývá vyznačeno zkratkou D 1, D 2, D 3 atd. Dny před vyrazením útoku se počítají D-3, D-2, D-1. Při tom se počítá, že každý den operace trvá 24 hodin. Začíná za svítání jednoho dne a končí při rozednění dalšího kalendářního dne.

c) Tempo operace znamená průměrný výkon vojsk za jeden den operace (za 24 hodin). Je to prvek nestálý, protože se vlivem různých činitelů v průběhu operace mění. Na tempo operace má vliv nejen síla nepřátelského odporu, hodnota jeho opevnění, ale i složení a hustota vlastních sil a prostředků, materiální, terénní i povětrnostní podmínky. Obecně platí zásada, že v taktické hloubce obrany je tempo útoku volnější, kdežto v operační hloubce nepřátelské obrany se stále zvyšuje.

Vyjádřeno v číslicích možno vzít za podklad plánování asi tyto normy:

- hlavní síly armády v taktické hloubce 10 až 15 km za den, v operační hloubce 15 až 20 km za den;
- pro rychlé jednotky 25 až 40 km za den.

Tempo útoku plánuje velitel fronty tím, že stanoví konečný cíl a určuje dobu, kdy a kterého úkolu má být dosaženo. Jestliže podle toho stanovenou hloubku cíle dělíme

počtem dní, které má armáda k dispozici, dostáváme průměrné tempo operace za den.

Při tempu operace platí zásada, že je třeba se snažit o to, aby operace měla rychlý spád. Obránci nesmí být dán čas, aby učinil účinná opatření k novému uspořádání své obrany v hloubce a k zastavení našeho útoku.

Tempo operace se zvyšuje nasazením rychlých prostředků jakou je armádní rychlá skupina. Proto je důležité, aby došlo co nejdříve k průlomu taktické hloubky obrany, aby mohla být armádní rychlá skupina zasazena k využití úspěchu do operační hloubky nepřátelské obrany.

Plánování průlomu taktické hloubky se obvykle provádí tak, aby průlom byl uskutečněn již v první den operace. Armádní sbory prvního sledu armády zasazují své mechanizované divize (jsou-li v jejich sestavě) k doprolomení hlavního pásma obrany, k zvýšení tempa útoku a vzetí druhého pásma obrany z chodu. Zasazení armádní rychlé skupiny se pak plánuje zpravidla po prolomení taktické hloubky obrany během druhého dne operace s cílem rozvinout taktický úspěch v úspěch operační.

K splnění této podmínky je nutno plánovat zejména

- přesnou organizaci součinnosti armádní rychlé skupiny se sbory prvního sledu, které jsou v dotyku s nepřítelem,
- zabezpečení čáry rozvinutí pro armádní rychlou skupinu a uvolnění potřebných cest pro rychlý přesun armádní rychlé skupiny,
- zásah bombardovacího a bitevního letectva na opěrné body a obranná postavení nepřítele,
- zahájení boje s nepřátelskými zálohami ohrožujícími armádní rychlou skupinu,
- zasazení hlavních sil armády k rozvíjení útoku do operačního prostoru za úspěšně postupující armádní rychlou skupinou.

Zasazení druhého sledu armády se plánuje podle situace na druhý den, často až na další den operace.

Velitelství armády musí při plánování útočné operace uvážit všechny tyto okolnosti a podle toho vybavit jednotky vším potřebným, aby bylo včas dosaženo stanovených úkolů.

III. Obsah plánu útočné operace a jeho forma

1. Plán útočné operace armády musí vyřešit přípravu i vedení operace po stránce operační i materiální. Podle času se dělí na přípravu a na vedení operace.

Délka přípravného období závisí na celkových poměrech na frontě a stanoví ji velitel fronty nebo hlavní velitel, je-li armáda podřízena přímo jemu. Přípravné období může mít různé trvání podle okolností, za jakých armáda přechází do útoku.

Jestliže vojska fronty dosáhla bojem určité čáry a nemohou v dané sestavě pokračovat úspěšně v útoku, dochází obvykle k pojetí nového manévru a tím i k přeskupení sil. Taková t. zv. operační přestávka může trvat 7 až 14 dní. Jindy zase vojska v posíchní obraně měla možnost se připravovat k přechodu do ofensivy i celé měsíce.

Ve zvlášť příznivých případech, není-li obránce schopen organisovat souvislý odpor, zaujal-li svou obranu spěšně nebo jen slabými silami, může být příprava zkrácena na 2 až 3 dny. To pak nazýváme urychlenou přípravou.

Přípravné období útočné operace začíná, jakmile dostal velitel armády operační směrnice pro útok, a končí zahájením dělostřelecké přípravy.

V tomto období musí velitel, štáb armády a vojska vykonat zejména tyto práce:

- přípravu a vydání rozhodnutí velitele armády pro útočnou operaci,
- vydání všech rozkazů a nařízení podřízeným jednotkám,
- vedení průzkumu k získání zpráv o nepříteli,
- zpracování plánu útočné operace,
- organizaci součinnosti,

- ženijní vybudování vychodiště útoku,
- výcvik velitelů, štábů, vojsk,
- přeskupení sil a vystřídání vojsk,
- doplňování vojsk osobami a bojovou technikou,
- organizace velení,
- příprava materiálního zabezpečení operace,
- provedení kontrol o stavu všech příprav.

2. Vedení útočné operace trvá od zahájení dělostřelecké přípravy a končí ovládnutím konečného cíle hlavními silami armády. Plánuje se na celou dobu operace.

Podle zámyslu velitele fronty a úkolu daného armádě rozdělí velitel armády vedení operace na jednotlivá období, z nichž každé obsahuje určitou konkrétní činnost. Obvykle mívá armádní operace dvě až tři období podle hloubky úkolu očekávaného nepřátelského odporu a podle vlastností terénu.

Jednotlivá období vedení útočné operace se označují jako první, druhé nebo další období. Příprava operace se jako období útočné operace nečísly.

Jednotlivá období mívají podle svého obsahu (úkolu) trvání 2—4 dny a pokračují nepřetržitě za sebou. Při vypracování jednotlivých období se počáteční činnost rozvede úplně, zatím co poslední období se zaplňuje více méně všeobecně.

Tato období útočné operace stanoví sám velitel armády ve svém rozhodnutí. Určí trvání, hloubku a obsah každého období zvlášť.

3. Plán útočné operace je základním pracovním dokumentem velitelství armády. Řeší jak přípravu a organizaci, tak i provedení operace až do jejího ukončení.

Plán operace se zpracuje jen v jednom výtisku, a to rukou. Je přísně tajným dokumentem štábu, a proto se jeho zpracování zúčastní jen omezený počet osob, jako náčelník štábu a náčelník operačního oddělení. Ostatní náčelníci součástí velitelství armády jsou pověřováni zpracováním jen odborných částí plánu.

Vynikající úloha při zpracování plánu připadá náčelníkovi štábu, který je vedoucí a organizující silou ve všech složkách. Náčelníkovi štábu přináleží upřesnit a uvést v soulad činnost štábu, druhů vojsk i týlu a dát správný výraz vedoucí myšlence velitele armády.

Forma pro zpracování plánu může být různá. Budou na to mít vliv různé okolnosti, zejména jeho obsah a konkrétní podmínky situace vůbec. Důležitým činitelem bude i čas, který je k dispozici. Nelze proto stanovit jednotnou formu plánu útočné operace pro všechny případy.

Je-li dostatek času, bývá plán operace rozvinut plně písemně. Vzor pro jeho vypracování je uveden v článku dál.

Při omezeném čase může být zpracován jako grafický plán zakreslený na mapě. K takovému plánu se přiloží nebo napíše do mapy legenda. V legendě se vyjádří údaje, které nelze z mapy vyčíst, jako na př.: Zámysl velitele, úkoly armádních sborů a posilové prostředky, složení ostatních prvků sestavy (armádní dělostřelecká skupina, protitanková, tanková, ženijní a chemická záloha armády), hustota a poměr sil na směru hlavního úderu a p.

Všeobecně musí plán útočné operace vyřešit jak otázku operační a použití jednotlivých druhů vojsk, tak i věci materiální. Proto má zpravidla tři části:

- A. část operační,
- B. plány použití druhů vojsk,
- C. plán organizace týlu a materiálního zabezpečení.

Část operační zpracuje v podstatě náčelník operačního oddělení, přibíráje k práci podle potřeby ostatní součásti velitelství armády. Podpisuje ji velitel armády a náčelník štábu, schvaluje velitel fronty.

Plány použití druhů vojsk a plán organizace týlu a materiálního zabezpečení zpracují a podpisují náčelníci příslušných součástí se svými náčelníky štábu. Plány schvaluje velitel armády.

IV. Zpracování jednotlivých částí plánu

A. Část operační

obsahuje jednotlivé články, které mohou být zpracovány jako samostatné vložky:

1. Ujasnění úkolu — při tom zejména osvětlit:

- v čem záleží podstata zámyslu velitele fronty a jaká úloha v tomto zámyslu připadá armádě,
- které postupné úkoly musí armáda řešit, aby dosáhla určeného cíle,
- podmínky pro plnění bližšího úkolu armády a jeho zvláštnosti,
- jaká je součinnost se sousedy, a zejména, s kým je třeba společně pracovat při plnění daného úkolu.

2. Zhodnocení situace — uvádí stručné a výstižné závěry:

- zhodnocení nepřítele, jeho složení, sestavu, činnost a možnosti za vedení útočné operace,
- zhodnocení vlastních vojsk, jejich operační a taktická situace, síly a prostředky, jejich pohotovost, doba potřebná na přeskupení sil, vystřídání vojsk a zaujetí východiště útoku, jejich morálně politický stav;
- zhodnocení terénu, všeobecný ráz, jeho výhody a nevýhody při použití druhu vojsk, co skýtá nepříteli nejvýhodnější směr pro činnost hlavních sil armády, podmínky zaujetí východiště útoku,
- výpočet času, který má armáda na přípravu operace, roční období, povětrnostní a jiné podmínky situace.

K tomu se přiloží tabulka „Hustota a poměr sil“ za průlomu i v jednotlivých obdobích operace, dále „Kalendářní plán činnosti přípravy útočné operace armády“.

3. Rozhodnutí velitele armády pro útočnou operaci.

4. Plánování útočné operace armády:

Trvání operace v celku, její hloubka, průměrné tempo operace:

a) přípravné období — trvání, obsah období: doplnění vojsk, vybudování východiště útoku, organizace součinnosti, přísun materiálních prostředků, dělostřelecké a letecké ničení stálých opevnění (jsou-li u nepřítele), dělostřelecké a letecké umlčování a vyčerpávání nepřítele před dělostřeleckou a leteckou přípravou útoku, zaujetí východiště a jiné;

b) první období operace — jeho trvání, hloubka, tempo operace. Obsah období: na př. průlom nepřátelské obrany na úseku..., kterých čar dosáhnout první den operace, zasazení armádní rychlé skupiny, boj s blízkými zálohami nepřítele, ničení nepřítele v taktické hloubce, kterých čar dosáhnout armádní rychlou skupinou a hlavními silami armády a dokdy;

c) druhé období operace — jeho trvání, hloubka a tempo operace. Obsah období: na př. rozvinutí průlomu do hloubky a do stran, boj s hlubokými operačními zálohami nepřítele v součinnosti se sousedy, obklíčení velké skupiny nepřítele, které čáry dokdy ovládnout armádní rychlou skupinou a hlavními silami armády;

d) třetí období operace — jeho trvání, hloubka a tempo operace. Obsah období: na př.: ničení obklíčené skupiny nepřítele, pronásledování nepřítele, dosažení konečného cíle operace a opatření k jeho udržení.

Jako přílohu třeba zpracovat mapu se zakresleným plánem operace na celou hloubku až do splnění celého úkolu.

5. Bojové zabezpečení armády za útoku:

- a) plán přeskupení sil, regulační služba, vystřídání vojsk, zaujetí východiště útoku,
- b) plán průzkumu podle cílů, času a prostředků, a to na přípravné období i vedení útočné operace,

- c) plán zajištění styku uvnitř armády i se sousedy, zabezpečení boků,
- d) plán protitankové obrany,
- e) plán protiletectvé obrany,
- f) plán protichemické ochrany,
- g) plán operačního zastírání,
- h) plán obranného zpravodajství.

Ke každému plánu se přiloží potřebné mapy a písemnosti.

6. Velení a spojení:

- náčrt rozmístění velitelských stanovišť a velitelských pozorovaten armády, sborů a divízi; organizace pozorování, předkládání hlášení,
- náčrt organizace linkového spojení za útoku s rozpočtem potřebných sil a materiálu,
- náčrt organizace radiového spojení s rozpočtem materiálu,
- náčrt spojení pohyblivými pojítky,
- plán přemístění velitelských stanovišť a velitelských pozorovaten armády, sborů.

B. Plány použití druhů vojsk

1. Plán použití dělostřelectva:

- soustředění a rozvinutí dělostřelectva armády,
 - příprava východiště útoku, palebná příprava,
 - organizace dělostřeleckého průzkumu,
 - organizace součinnosti s pěchotou, tanky, armádní rychlou skupinou, letectvem,
 - plánování dělostřeleckého útoku: dělostřelecká příprava, podpora útoku, zabezpečení boje v hloubce, podpora armádní rychlé skupiny a druhého sledu armády, dělostřelectvo přímé podpory,
 - organizace protitankové a protiletectvé obrany,
 - přísun munice, spotřeba munice.
- Jako příloha se zpracují potřebné mapy, plán paleb a jiné.

2. Plán použití tankového a mechanisovaného vojska:

- rozdělení tanků, zesílení sborů, tanková záloha armády,
- podmínky součinnosti tanků přímé podpory s pěchotou, dělostřelectvem a letectvem,
- úkoly armádní rychlé skupiny, vyčkávací prostory, cesty přesunů, čáry zasazení do boje,
- rozpočet času při zasazení,
- součinnost sborů a druhů vojsk s armádní rychlou skupinou při jejím zasazení,
- prostor soustředění tanků, armádní rychlé skupiny, organizace velení, spojení,
- organizace materiálně technického zabezpečení tanků a armádní rychlé skupiny.

3. Plán použití letectva:

- rozvrh zabezpečení letectvem při plnění úkolů armády,
- rozdělení vzletů letectva podle údobí operace,
- úkoly letectva podporujícího armádu na první údobí operace,
- organizace součinnosti s pozemními vojsky, signály,
- rozmístění letišť a opatření k jejich zabezpečení v hloubce operace,
- podmínky materiálního zabezpečení.

Úkoly na nejbližší údobí (pro bombardovací a bitevní letectvo) se stanoví podrobně, další se plánují všeobecně.

Přílohy: Plánová tabulka na první období operace a j.

4. Plán ženíjního zabezpečení

se rozpracuje podle období operace, zejména na přípravné a první období, další se stanoví všeobecně:

- ženíjní průzkum,
- vybudování východiště útoku,
- úprava cest, maskování,
- odminování vlastních minových polí, vytvoření průchodů u nepřítele a regulace postupu v průchodech,
- použití úderných skupin,
- ženíjní zabezpečení za útoku při průlomu a hloubce,
- ženíjní zabezpečení nasazení armádní rychlé skupiny,
- udržení dobytého terénu a pohyblivého zatarasovacího oddílu s protitankovou zálohou při odrážení nepřátelských protiútoků.

Přílohy: plánová tabulka ženíjního zabezpečení, tabulka rozdělení a použití ženíjních jednotek a tabulka rozdělení ženíjního materiálu.

5. Plán protichemického zabezpečení

Organisace protichemické ochrany,

- plán dýmového zabezpečení — vytvoření dýmových clon, zajištění boků, maskování přesunu, podpora činnosti armádní rychlé skupiny,
- plán použití dýmu v rámci operačního zastírání (klamně clony),
- zabezpečení vojsk plamenomety I. sledu armády, armádní rychlé skupiny, účast při protitankové obraně, spolupráce s protitankovou zálohou armády,
- vybavení vojsk chemickým materiálem.

C. Plán organisace týlu a materiálního zabezpečení

sestavuje se na přípravné období i na celou operaci na základě předpokladů uvedených v plánu operace armády.

Sestavuje jej štáb týlu armády za spoluúčasti všech organů týlu a velitelů druhů vojsk armády.

Plán podpisuje náčelník týlu armády a náčelník štábu týlu armády, schvaluje jej velitel armády.

Plán schválený velitelem armády je pracovním dokumentem, který je uložen u štábu týlu armády. Je rozkazem pro všechny velitele druhů vojsk a orgány týlu. Za boje bývá podle potřeby přizpůsobován bojové situaci podle rozkazu velitele armády a pokynů náčelníka týlu.

Plán organisace týlu a materiálního zabezpečení armády bude zpravidla obsahovat tyto hlavní dokumenty (dílčí plány):

- přehled potřeby a zabezpečení operace armády materiálem,
- přehled rozmístění armádních skladů, ústavů a prostorů divisních skladů,
- organisace zásobování armády a podřízených jednotek za přípravy a v průběhu operace,
- plánování potřeby materiálu,
- organisace železničního a silničního přesunu a odsunu materiálu,
- plán léčebně odsunový,
- plán hygienicko-epidemiologický,
- plán veterinárního zabezpečení,
- přehled automobilních dopravních prostředků,
- plán oprav aut a traktorů,
- přehled spotřeby a zabezpečení automobilním materiálem,
- přehled potřeby a zabezpečení proviantem,
- plán výroby chleba a masa,

- plán potřeby a zabezpečení výstrojem a vozatajským materiálem,
- plán oprav výstroje a vozatajského materiálu,
- plán technického zabezpečení operace,
- plán těžení a využití místních zdrojů,
- plán odsunu civilních osob a zajatců,
- plán obrany a ochrany týlu,
- plán spojení týlu,
- plán týlové kontroly.

Plán organizace týlu a materiálního zabezpečení může obsahovat ještě další schemata, přehledy, kalkulace, grafikony, které usměrňují činnost týlu.

V plánu organizace týlu a materiálního zabezpečení je třeba pamatovat na materiální zabezpečení armádní rychlé skupiny, pro kterou je nutno vytvořit a od doby pohotovosti udržovat pohyblivou zásobu munice, pohonných hmot a mazadel a konzervových dávek potravin.

Takto sestavený plán tvoří základ pro úspěšné řízení činnosti týlu. Je časovým a věcným rozvrhem činnosti týlu, dokladem součinnosti druhů vojsk a služeb a prostředkem kontroly pohotovosti týlu.

D. Přílohy

K plánu útočné operace nutno přiložit všechny potřebné přílohy. K zjednodušení prací je výhodné zpracovat různé údaje ve formě tabulek.

Jako operační přílohy plánu jednotlivých částí budou:

1. Operační směrnice velitele fronty, různé odborné pokyny pro jednotlivé druhy vojsk a týlu, které velitelství armády dostalo od nadřízeného velitelství.
2. Bojový rozkaz velitele armády.
3. Mapa rozhodnutí velitele armády se zakreslenou sestavou pro útok a plánem operace na celou hloubku.
4. Mapa se situací nepřítele.
5. Mapy - náčrty se sestavou jednotlivých druhů vojsk.
6. Mapy paleb a cílů pro dělostřelectvo, pro letectvo.
7. Mapy a plány protitankové a protiletectvé obrany a protichemické ochrany.
8. Mapa ženíjního zabezpečení, maskování.
9. Mapa se sestavou týlu armády a jiné.

Závěr

Soudobá útočná operace je velmi složitý proces, a proto musí být dobře připravena, organizována a plánována.

Je možné, že vlivem okolností bude operace probíhat jinak, než bylo plánováno, ale i potom plán své poslání splní. Pro takový případ je třeba, aby velitel i štáb soustavně sledovali události na frontě a byli připraveni reagovat na novou situaci a provést v plánu operace potřebné doplňky nebo změny.

Bude vždy jednodušší provést za operace v připraveném plánu částečné úpravy než zpracovat vše nově.

Plán útočné operace armády zvyšuje předvídání, působí na přípravu vhodných opatření a má rozhodující význam pro organizaci a řízení operace na celou její dobu.

Je proto důležité, aby se velitelé a štáby otázkou plánování operace i boje vážně zabývali a zdokonalili i po této stránce své organizační schopnosti.

*

Tato práce měla za účel rozvinout otázku plánování útočné operace s hlediska vševojskového. Bude ku prospěchu věci, jestliže bude příspěvky našeho velitelského sboru doplněna, zejména s hlediska druhů vojsk a materiálního zabezpečení.